

รธน. มาตรา ๒๖

ป.อ. มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๓) ใช้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือผู้ที่เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่โทษจำคุกที่ได้รับนั้นต้องเป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือหากเคยรับโทษจำคุกมาก่อนไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดฐานใดก็ตาม แต่ผู้กระทำความผิดพ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปีแล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เนื่องจากความผิดดังกล่าวมิใช่อาชญากรรมที่ร้ายแรง มิถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดมีจิตใจชั่วร้ายและมีผู้กระทำความผิดตตินิสัย บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษ โดยจำแนกประเภทความผิด ความหนักเบาตามลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด โดยนำความผิดในอดีตมาเป็นเงื่อนไขในการใช้ดุลพินิจของศาลในการพิจารณารอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้ เพื่อกำหนดโทษให้เหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำความผิด และนำพฤติการณ์ ประวัติภูมิหลังของผู้กระทำความผิดมาประกอบการพิจารณา มิให้ศาลใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย นอกจากนี้การรอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่เคยถูกจำคุกในเรือนจำหรือทัณฑสถานมาก่อน ย่อมไม่มีประโยชน์อันใดที่จะเลี้ยงมิให้ผู้ผู้นั้นถูกตราบาปว่าเคยถูกจำคุกในเรือนจำหรือทัณฑสถานอีก ทั้งนี้ ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดของผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมเป็นรายกรณี อันเป็นการสร้างดุลยภาพระหว่างสิทธิของผู้กระทำความผิด สิทธิของผู้เสียหาย และการคุ้มครองความปลอดภัยของสาธารณะและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เมื่อพิจารณาประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับตามกฎหมายกับผลกระทบจากการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแล้วเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

ย่อโดย นางสาวจีรนนท์ ตุ่นมาก
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นางสาวนฤมล แซ่โจ้ว
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๑

นายอรรถวุฒิ รัตนสุภา
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๑

นางศรัณยา วีระกรพานิช

ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี

นายอดิเทพ อุษยะพัฒน์

ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี ตรวจ

นางพรทิภา ไสวสุวรรณวงศ์

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ